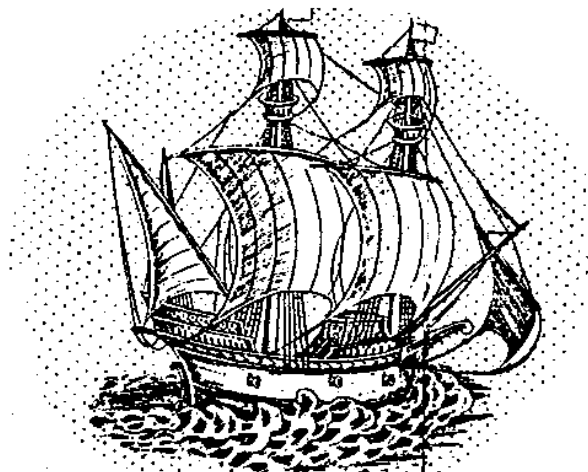

PROJEKT

Vraket "Ringaren" vid Flatvarp, Loftahammar, har sedan 1975 varit föremål för flera vetenskapliga undersökningar. Av projektets ledare, Nils Svenwall, som även producerar TV-program i ämnet, har vi en kortfattad rapport om nuläget (red).

RINGAREN, Etapp II.

Under maj 1978 skedde den andra utgrävningen av Ringaren. Förundersökning gjordes hösten 1974 och våren 1975. Den omfattade kartering av skrovet och dess närmaste omgivning samt en mindre utgrävning i akterskeppet. Fyndplatsen har behandlats i en uppsats 1978, vilken avsåg att redovisa Ringaren såsom forskningsobjekt med dess möjligheter till en intressant utveckling. Redan förundersökningen 1974-75, som benämnes etapp I, gav trots det begränsade materialet en rad indikationer med anknytning till både Visby och Nordtyskland. Detta genom att härleda bomärken på laggkärl. Vissa delar av fartygets konstruktion och riggdetaljer kunde fastställas. Några enstaka föremål var möjliga att datera.

Under 1978 beviljade Riksantikvarieämbetet i samråd med Statens Sjöhistoriska museum en andra etapp. Denna avsåg att dokumentera innehållet i själva skrovet ned till kölén samt att taga upp konstruktionsdetaljer för dokumentation. Utgrävningsarbetet för etapp II omfattade c:a 60 kvm. Arbetstiden beräknades till 20 dagar. Två dagar för betryggande ankring med tanke på växlande vindar jämte andra förberedelser såsom montering av slamsugare m.m. Själva utgrävningsarbetet uppskattades till tre veckor.

Till bilden hör att skrovet delvis ligger utvikt. Det lager, som grävts ut, är i djupled vid akterskeppet 120 cm. Detta lager blir grundare ju längre fram mot förskeppet, man kommer. Detta lager uppdelades i fyra skikt. Fyndens läge dokumenterades med stöd av situationsplan, som gjorts under etapp I. Att förlägga

utgrävningen under maj visade sig som vid tidigare tillfälle vara mycket lämpligt. Inom det aktuella området är siktbarheten i vatten bäst april - juni, men också sent om hösten.

Dykarteamet med Paul Beckman som ledare påvisade ännu en gång sin utomordentliga yrkesskicklighet. Tack vare dykarnas förmåga att icke röra upp slam, låg utgrävningsområdet hela tiden under god sikt. Genom att ekonomiskt planera olika arbetsmoment efter en tidigare fastlagd plan, kunde tiden för utgrävningen hållas.

Huvudsakligen användes slamsugning som metod med innehållet spolat över dubbla finmaskiga såll. Nålar till spännen, ärter, små fiskben m.m. utgör material, som lätt försvinner. Därför är sållens konstruktion en viktig detalj. Inom känsliga områden avbröts slamsugning. Dykarna övergick till arbete med fina grip-instrument för t.ex. mindre metallspännen, knappar med ögla och andra mindre föremål. Detta för att icke skada bräckliga ting genom transport med vattenströmmen upp genom mammutslangen. Något större föremål, metallornament eller keramikskärvor togs också upp manuellt. De, som deltog i arbetet, kan med tillfredsställelse konstatera att något svinn icke torde föreligga. Materialet består av detaljer till kläder, träföremål, glas, keramik, livsmedel och troliga handelsvaror. Av konstruktionsdelar från Ringaren dokumenteras två spant, balk med pällare, kranbalk och ankarstock. Detta material är under bearbetning och kommer att redovisas i rapport till Ämbetet under april.

Huvudman är Tjustbygdens kulturhistoriska förening omfattande Kulbackens museum i Västervik. Vid utgrävningen deltog föreningens nuvarande ordförande och arkeolog Ragnild Vogel samt tidigare ordförande, lagman P.O. Hainer. Projektledare var Nils Svenwall. Myndigheternas kontrollant var Bert Westenberg vid Sjöhistoriska museet. Vid planering av etapp II utförde lagman Hainer ett betydelsefullt juridiskt arbete, vilket berörde arbetslagstiftning och försäkringsfrågor.

Planering för Etapp III pågår f.n. med de vanliga ekonomiska frågorna, utvärdering av resultat och framtida slutmål.

Nils Svenwall (Stockholm)

VÄND!

SITUATIONSPLAN ÖVER "RINGAREN" UR NILS SVENWALLS C-UPPSATS I ARKEOLOGI, VÅREN 1978, VID STOCKHOLMS UNIVERSITET, F Ö DEN FÖRSTA UPPSATSEN VID DENNA INSTITUTION MED ETT MARINARKEOLOGISKT ÄMNE.

"RINGAREN"

